

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

עקרונות להתערבות באוטיזם - 3684

תאריך עדכון אחרון 04-03-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הגיל הרך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופסור קורי שולמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: cory.shulman@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי רביעי 12:00-13:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

אוטיזם הינו הפרעה התפתחותית שנחקר רבות. למרות המחקר הנרחב, נותרו שאלות רבות בלתי פתורות. עדיין לא ברור מה הגורם לאוטיזם וקיימות מחלוקות רבות באשר לדרכי הטיפול המועילות ביותר. הקורס יחשוף את הסטודנט למורכבות שבהבנת התסמונת. נחקר את ביטוייה ונדון באתגר שהאוטיזם מציג לפני החוקר והמטפל. נעסוק בפרספקטיבות התיאורטית, האמפירית והמעשית, תוך התייחסות להגדרת האוטיזם, דרכי אבחון, מאפיינים, גורמים אפשריים, ודרכי טיפול מוצעות. נדון גם באתגר הייחודי שאוטיזם מציב בפני המשפחה, תוך התייחסות לממצאים מחקרניים עדכניים.

מטרות הקורס:

הקניית ידע הקשור למורכבות ולהטרוגניות של הפרעות בספקטרום האוטיסטי.
דיון בהמשמעות של השינויים שמתרחשים במהלך החיים אצל אנשים עם הפרעות בספקטרום האוטיסטי.
הקניית ידע בקשר לדרכי התערבות המתאימות להפרעות בספקטרום האוטיסטי.
דיון בהשפעות השונות של הפרעות בספקטרום האוטיסטי על המשפחה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להוסיף ידע בקשר להגדרת הפרעות בספקטרום האוטיסטי.
להכיר את ההיסטוריה האבחונית של הפרעות בספקטרום האוטיסטי.
הכרה בקריטריונים לקביעת אבחנה של הפרעות בספקטרום האוטיסטי ודרכי אבחון.
לדון בהשערות השונות בקשר לגורמים של הפרעות בספקטרום האוטיסטי.
להעריך דרכי ההתערבות השונות.
להתייחס להשפעות גידול ילד עם הפרעה בספקטרום האוטיסטי במשפחה.

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: העברת חומר באופן פרונטלי ודיונים המבוססים על חומר המוצג בשיעור וחומר קריאה ברשימה הביבליוגרפית.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הגדרת אוטיזם ומאפיינים
2. מהות הספקטרום בהפרעות בספקטרום האוטיסטי
3. גורמים לאוטיזם
4. אבחון והערכת אוטיזם
5. מטרות בדרכי טיפול - ריפוי או שיקום
6. דרכי טיפול - בדיקת אפקטיביות של שיטות טיפול שונות *practices based evidence* באוטיזם
7. המשפחה של הילד עם אוטיזם

חומר חובה לקריאה:

- Boucher, J. (2009). *The autistic spectrum: Characteristics, causes and practical issues*. London, England: Sage Publications.
- Kabot S., Masi W. & Segal M. (2003). Advances in the diagnosis and treatment of autism spectrum disorders. *Professional Psychology: Research and Practice*, 34(1), 26-33.
- Levy, S.E., Mandell, D.S. & Schultz, R.T. (2009). Autism. *The Lancet*, 374(9701), 1627-1638.
- Lord, C., Wagner, A., & Rogers, S. (2005). Challenges in evaluating psychosocial interventions for autistic spectrum disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 35(6), 695-708.
- Tager-Flusberg, H., Joseph, R., & Folstein, S. (2001). Current directions in research in autism. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*, 7, 21-29.
- Taheri, A., & Perry, A. (2012). Exploring the proposed DSM-5 criteria in a clinical sample. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-8.

חומר לקריאה נוספת:

מאפיינים של אוטיזם:

- American Psychiatric Association (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders-4th edition*. Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Boucher, J. (2009). The subtypes model of autism: Concepts and definitions. In J. Boucher. *The autistic spectrum: Characteristics, causes and practical issues* (pp. 3-21). London, England: Sage Publications.
- Lane, A., Young, R., Baker, A. & Angley, M. (2010). Sensory processing subtypes in autism: Association with adaptive behavior. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 40, 112-122.
- Loukusa, S. & Moilanen, I. (2009). Pragmatic inference abilities in individuals with Asperger syndrome or high functioning autism: A review. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 3, 890-904.
- Whitehouse, A., Barry, J. & Bishop, D. (2008). Further defining the language impairment of autism: Is there a specific language impairment subtype? *Journal of Communication Disorders*, 41, 319-336.
- Zwaigenbaum, L. (2005). Behavioral manifestations of autism in the first year of life. *International Journal of Developmental Neuroscience*, 23, 143-152.
- סוגיות באבחון אוטיזם
- Bitsika, V., Sharpley, C.F., Orapeleng, S. (2008). An exploratory analysis of the use of cognitive, adaptive, and behavioral indices for cluster analysis of ASD subgroups. *Journal of Intellectual Disabilities Research*, 52, 973-985.
- Boucher, J. (2009). Explaining autism as a whole: attempts at a synthesis. In J. Boucher. *The autistic spectrum: Characteristics, causes and practical issues* (pp. 209-231). London, England: Sage Publications.
- Falkmer, T., Anderson, K., Falkmer, M., & Horlin, C. (2013). Diagnostic procedures in autism spectrum disorders: a systematic literature review. *European Child &*

Klin, A., Saulnier, C., Tsatsamis, K., & Volkmar, F.R. (2005). Clinical evaluation in autism spectrum disorders: Psychological assessment within a transdisciplinary framework. In F.R. Volkmar, R. Paul, A. Klin, & D.J. Cohen (2005). *Handbook of autism and pervasive developmental disorders*, 3rd edition (pp. 772-798). New York: Wiley and Sons Publishing.

Marcus, L., Garfinkle, A., & Wolery, M. (2002). Issues in early diagnosis and intervention with young children with autism. In E. Schopler, N. Yirmiya, C. Shulman, & L. Marcus (Eds.). *The Research Basis for Autism Intervention* (pp. 171-183). New York: Springer Publishing.

Young, R. & Brewer, N. (2002). Diagnosis of autistic disorder: Problems and new directions. In L. Glidden (Ed.). *International Review of Research in Mental Retardation*, 25, 107-134.

גורמים של אוטיזם

Akshoomoff, N. (2000). Neurological underpinnings of autism. In A.M. Wetherby & B.M. Prizant (Eds.). *Autism spectrum disorders: A transactional developmental perspective-volume 9* (pp. 109-142). Baltimore, MA: Brookes Publishing Co.

Baron Cohen, S., Leslie, A., Frith, U. (1985). Does the autistic child have a theory of mind? *Cognition*, 21, 37-46.

Boucher, J. (2009). First causes and brain bases. In J. Boucher. *The autistic spectrum: Characteristics, causes and practical issues* (pp. 114-141). London, England: Sage Publications.

Folstein, S. & Rosen-Sheidley, B. (2001). Genetics of autism: Complex etiology for a heterogeneous disorder. *Nature Reviews Genetics* 2(12), 943-955.

Herbert, M. (2005). Autism: A brain disorder, or a disorder that affects the brain? *Clinical Neuropsychiatry*, 2(6), 354-379.

Kana, R. K., Wadsworth, H. M., & Travers, B. G. (2011). A systems level analysis of the mirror neuron hypothesis and imitation impairments in autism spectrum disorders. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 35(3), 894-902.

Pellicano, E., Mayberry, M., Durkin, K., & Maley, A. (2006). Multiple cognitive capabilities /deficits in children with an autism spectrum disorder: "weak" central coherence and its relationship to theory of mind and executive control. *Development and Psychopathology*, 18, 77-98.

Rutter, M. (2000). Genetic studies of autism: From the 1970s into the millennium. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 28, 3-14.

Teunisse, J.P., Cools, A.R., van Spaendonck, K.P.M., Aerts, F.H.T., & bergerm H.J.C. (2001). Cognitive styles in high functioning adolescents with autism disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 31(1), 55-66.

התערבות ודרכי טיפול

Boucher, J. (2009). Intervention. In J. Boucher. *The autistic spectrum: Characteristics, causes and practical issues* (pp. 279-306). London, England: Sage Publications.

Callahan, K., Shukla-Mehta, S., Magee, S. & Wie, M. (2010). ABA versus TEACCH: The case for defining and validating comprehensive treatment models in autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 40, 74-88.

-
- Dawson, G., Rogers, S., Munson, J., Smith, M. Winter, J., Greenson, J., Donaldson, A., Varley, J. (2010). Randomized, controlled trial of an intervention for toddlers with autism: The early start Denver model. *Pediatrics*, 125, e17-e26.
- Herbrecht, E., Poustka, F., Birnkammer, S., Duketis, E. Schlitt, S, Schmotzer, G. & Bolte, S. (2009). Pilot evaluation of the Frankfurt social skills training for children and adolescents with autism spectrum disorder. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 18, 327-335.
- Kasari, C., Freeman, S., & Paparella, T. (2006). Joint attention and symbolic play in young children with autism: A randomized controlled intervention study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47(6), 611-620.
- Meadan, H., Ostrosky, M.M., Zaghlawan, H.Y. & Yu, S.Y. (2009). Promoting the social and communicative behavior of young children with autism spectrum disorders: A review of parent-implemented intervention studies. *Topics in Early Childhood Special Education*, 29(2), 90-104.
- Odom, S., Boyd, B.A., Hall, L.J. & Hume, K. (2010). Evaluation of comprehensive treatment models for individuals with autism spectrum disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 40, 425-436.
- Schertz, H. H., Baker, C., Hurwitz, S., & Benner, L. (2011). Principles of early intervention reflected in toddler research in autism spectrum disorders. *Topics in Early Childhood Special Education*, 31(1), 4-21.
- Siegel, M., & Beaulieu, A. A. (2012). Psychotropic medications in children with autism spectrum disorders: A systematic review and synthesis for evidence-based practice. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-14.
- Williams, S.K., Johnson, C. & Sukhodolsky, D.G. (2005). The role of the school psychologist in the inclusive education of school-age children with autism spectrum disorders. *Journal of School Psychology*, 43, 117-136.
- הילד עם אוטיזם ומשפחתו
- Gray, D. (1998). *Autism and the family: Problems, prospects and coping with the disorder*. Springfield, IL: Charles C. Thomas Publisher.
- Karst, J. S., & Van Hecke, A. V. (2012). Parent and family impact of autism spectrum disorders: A review and proposed model for intervention evaluation. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 1-31.
- Randall, P. & Parker, J. (1999). *Supporting the families of children with autism*. New York: John Wiley & Sons.

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 75 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 25 %

מידע נוסף / הערות:

קריאה שותפת של חומר מרשימה ביבליוגרפית והשתתפות פעילה מהווה 10% מן הציון